

Läsnä verkossa – kuinka luon myönteistä vuorovaikutusta verkkokurssilla?

Heli Tyrväinen

Sanna Uotinen

Leena Valkonen

Opiskelutaitoilta 8.2.2022
Jyväskylän yliopiston avoin
yliopisto

Valokuva: Unsplash/Busing

Mikä meidät toi aiheen pariin?

Tutkimuskokonaisuus:

Miksi vuorovaikutusta?

Laatu ja määrä!

- Oleellisia **työelämätaitoja** kaikilla aloilla v. 2035 ovat **digitaaliset kommunikointitaidot** (OPH 2019)
- Onnistuneen verkko-opetuksen keskeinen tekijä (Means ym. 2009; Simonson ym. 2011)
- Vuorovaikutus edistää oppimista verkossa (Bernard ym. 2009)
- Keskeyttämisen riski pienenee (Harju ym. 2018; Huhtanen 2019)
- Edistää (Swan 2002; Shakelford 2012) tai vaikeuttaa (Phirangee 2016) oppimisyhteisön syntymistä
- Liittyy verkko-opiskelussa tyytyväisyyden kokemukseen (Richardson ym. 2017)
- Kuva: Pixabay

Vuorovaikutus verkossa opiskelijan näkökulmasta (Moore 2013; 1989)

Verkkovuorovaikutus opiskelussa – moninaisia taitoja

- Tekniset taidot
 - Multimodaalisen kirjoittamisen taidot
 - Sosiaaliset taidot
 - Julkisuustaidot
 - Monisuorittamis- ja tietoisuustaidot
 - Luovuustaidot
- ❖ Eettinen osaaminen
 - ❖ Vastuullisuus
 - ❖ Palautteen antamisen ja vastaanottamisen taito
 - ❖ Verkkokuuntelutaidot
 - ❖ Aitous (verkkoidentiteetti)

(Kallionpää 2014)

Kuva: Pixabay

Kuinka olen läsnä? (mm. Richardson 2015)

Auta tutustumista

- / Esittele itsesi, kerro itsestäsi, jaa kuvasi, kiinnostu toisista
- / Käytä rohkeasti videokameraa
- / Ole kohteliaasti avoin jos työskentely herättää tunteita
- / Tunnista että oma huumorisi ei ehkä toimi kaikille

Vahvista ryhmäsi toimintaa

- / Ole kohtelias, huomioi toisia: tervehdi, kiitä, kohdenna nimellä
- / Luo me-henkeä
- / Pyri näkemään asioita myös toisten näkökulmasta
- / Toimi yhdessä sovitun mukaisesti
- / Kerro miten olet yhteydessä/poissa

Vahvista keskustelevuutta

- / Viittaa toisten ilmaisuihin, jatka niistä
- / Osoita arvostusta
- / Rohkaise, kannusta, kehu ja kiitä, anna positiivista ja rakentavaa palautetta
- / Pyydä osallistumaan, huomioi kaikkia, kysy
- / Kerro ja perustele saman/erimielisyytesi
- / Hae yhteistä ymmärrystä kaikkia kuunnellen

Tue tiedon käsittelyä ja yhteistä oppimista

- / Tee yhteenvetoja, tiivistä jo sanottua
- / Anna perustelevia esimerkkejä
- / Osoita yhteyksiä opiskeltavien sisältöjen välillä, muuhun opittuun tai ajankohtaisiin asioihin
- / Jaa osaamistasi, lähteitäsi, auta toisia, kerro oppimista tukevia käytäntöjäsi

Online listening - "kuunteleminen" verkkokeskustelussa

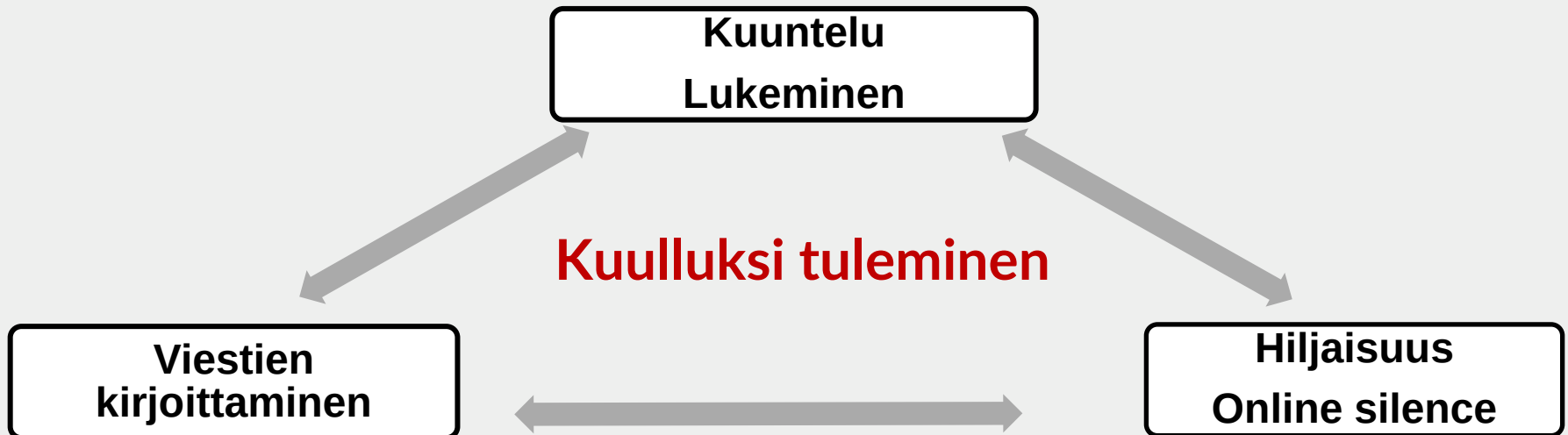
(Tyrväinen, Uotinen & Valkonen 2020, Kasvatustieteen päivät)

- "Muiden verkkokeskusteluun osallistuvien viestien lukemista ja niiden sisältämien ajatusten tarkastelua asynkronisessa keskustelussa" (Chai ym. 2020)
 - / Oleellinen osa verkkokeskusteluun osallistumista (Pala ym. 2020; Wise ym. 2013)
 - / Toisten kirjoittamien viestien vastaanottamista (Wise ym. 2013)
- "Aktiivinen kognitiivinen toiminto, johon liittyy pyrkimys edistää dialogia" (Chai ym. 2020)
 - / Osallistumista (participation) verkkokeskusteluun (Crawford 2011; Pala ym. 2020; Wise ym. 2013)
- Kuunteleminen eriaikaisessa verkkokeskustelussa
 - / Reflektion mahdollisuus – pystyy palaamaan aiempaan arvioiden koko prosessia tai omaa panosta (Wise ym. 2014)
 - / Mahdollisuus pohtia, miten osallistuu. Aikaa ajatella ennen vastaamista (Chen ym. 2020; Wise ym. 2013)

Verkossa kuuntelemiseen liittyviä ilmiöitä

- Viestien kirjoittaminen on näkyvää verkkokeskustelua: ilmaistaan oma mielipide ja osallistutaan keskusteluun (Durairaj ym. 2014).
- Kirjoittamalla voidaan osoittaa kuuntelua.
- Aktiivinen ja refleктоiva kuuntelu tuottaa myös laadukkaita viestejä (Wise ym. 2019).
- Hiljaisuus usein yksinkertaistetaan. Ei ole vain osallistumattomuutta (Duran 2020).

Mistä hiljeneminen mielestäsi johtuu? Laita chattiin mielestäsi oleellisin syy (numero).

1. Yritän hoitaa tässä samalla monta kurssia, aika ei riitä	6. En tiedä asiasta tarpeeksi, muut ovat parempia	11. Tykkään työskennellä mielummin yksin
2. Osaan nämä asiat, taidan käyttää aikani muuhun	7. En tiedä miten osallistua enkä osaa käyttää välineitä	12. Olen enemmän kuuntelija kuin puhuja
3. Haluan edetä nopeammin omaa tahtiani kuin jutustella	8. Kirjoitustaitoni on niin huono	13. Haluaisin miettiä tätä asiaa ensin itse tarkemmin
4. Opin jo materiaalin kautta tarpeellisen, en tarvitse keskustelua	9. Mokasin viimeksikin, pelkään että muut huomaavat	14. En ole tottunut tällaiseen yhdessä opiskeluun
5. Aihe on tylsä	10. En minä olisi halunnut tulla tälle kurssille	15. Olemme niin erilaisia, en koe kuuluvani joukkoon

Creelman 2017; Bozkurt ym. 2020; Sun ym. 2014

Muistele hetken ajan:

**Mikä on herättänyt
luottamusta
opiskellessasi
verkossa?**

Tai vähentänyt sitä?

Valokuva: Unsplash/Tholen

Miten opiskelijana lisään luottamuksen kokemusta verkkokurssilla

(Opiskelijakysely 2019: Valkonen, Tyrväinen & Uotinen)

Otan vastuuta
ja sitoudun
kurssin
sääntöihin

Kysyn
epäselvistä
asioista

Käyttäydyn
kunnioittavasti
ja asiallisesti,
arvostan toisten
työtä

Viestin
myönteisesti,
kannustavasti ja
kohteliaasti

Osallistun
aktiivisesti

Lisää teksti napsauttamalla

Jaan tietoa
ja omia
ajatuksiani

Olen
kiinnostunut
toisten
mielipiteistä ja
ajatuksista

En kerro kurssilla
esille tulleita,
muihin
opiskelijoihin
liittyviä asioita
eteenpäin

Hoidan
ryhmätehtävissä
oman osuuteni
hyvin ja sovitussa
aikataulussa

Esittelen
itseni,
tutustun
muihin

Verkko-opiskelussa rakentuvan luottamuksen osa-alueet

Valkonen, Tyrväinen & Uotinen 2020

Opettaja	Opiskelija	Verkko-opiskeluympäristö
Suunnittelutyö Kurssin kokonaissuunnittelu Tehtävien ohjeistus Opiskelumateriaali	Kunnioitus Ystävällinen käytös Rehellisyys Pelisääntöjen noudattaminen Luottamuksellisuus	Kurssiympäristö Toimivuus Selkeys Helppokäyttöisyys
Ammattitaito Asiantuntijuus Ohjaus ja tuki Arviointi Palaute	Yhteisöllisyys Myönteinen vuorovaikutus Aktiivinen osallistuminen Vastuu omasta ja toisten oppimisesta Ávoimuus	Tekniikka Yhteyksien toimiminen Laitteiden soveltuvuus Apu ongelmiin Ohjeet
Läsnäolo Tavoitettavuus Kysymyksiin vastaaminen Etenemisen seuraaminen Opiskelijan kohtaaminen Inhimillisyys	Työpanos Oman osuuden tekeminen Aktiivisuus keskusteluissa Vertaispalautteen antaminen Panostus tehtäviin	Tietoturva Tietosuoja Suljettu kurssiympäristö Omistajuus tehtäviin

Oletko yleensä
keskusteluissa aktiivinen
vai kuunteletko
mielummin muita?

Tunne itsesi myös verkkotoimijana

(Creelman 2017)

Mitkä ovat vahvuutesi ja
kehittämisen kohteesi:
kuunteleminen,
esittäminen,
kirjoittaminen,
ryhmätyö...

Onko yhteistyö ja
ryhmässä tekeminen
sinusta arvokasta vai
turhauttaako se?
Työskentelisitkö
mielummin yksin?

Millaiset opiskelukaverit
sinusta ovat helppoja
yhteistyökumppaneita?

Otatko mielelläsi johdon
vai oletko mielummin
osallistuja?

Kuva: Pixabay

Mitä nonverbalisia viestejä tuot itsestäsi verkkoon? (Tawil 2019)

- HUUDATKO!!!
- Hymiöt ja emojiit :)
- Värity ja asettelut, kuvien ym käyttö, *fontti*
- Tekstityyli
 - / lyhyesti ja napakasti vaiko runsaasti rönsyten
 - / virkamiesteksti vaiko puhekielisyyys
 - / sanavalinnat esim. slangi, murre
 - / välimerkkien käyttö
 - / positiivisuus / negatiivisuus
 - / ystävällisyys ja kohteliaisuus
 - / huumori

Kuva: Pixabay

Mitä nonverbalisia viestejä tuot itsestäsi verkkoon? (Tawil 2019)

- Oma kuva, itsestä kertominen
- Hiljaisuus: viestinnän puute tai vähäisyys
- Reagoinnin hitaus tai nopeus
- Kellonaika jolloin työskentelee, säännöllisyys, valmistautumisen taso

Valokuva: JY avoin yliopisto, Pixabay

Myönteinen vuorovaikutus auttaa onnistumaan ryhmätyössä (muokaten Creelman 2017)

- Esittäytykää ja käyttäkää aikaa toisiin tutustumiseen.

- Sopikaa kuinka toimitte ja kirjoittakaa nämä sopimukset näkymään kaikille. Esim.

- / miten pidätte yhteyttä ja missä työskentelette,
- / miten tiedotatte poissaoloista,
- / mitkä ovat sovitut päivämäärät.

- Keskustelkaa kunkin vahvuuksista ja käyttäkää niitä ryhmätyössä.

- Jakakaa rooleja, vuorotelkaa tehtävissä: sihteerinä, vetäjänä, muistuttajana...

- Pysähtykää välillä arvioimaan myös työskentelyänne.

Dialogin perussäännöt (Erätauko-materiaali)

Huomioi keskustelutehtävissä tehtävänanto

Kuuntele toisia, älä keskeytä tai käynnistä sivukeskusteluja.

Liity toisten puheeseen ja käytä arkikieltä.

Kerro omasta kokemuksesta.

Puhuttele muita suoraan ja kysy heidän näkemyksiään.

Ole läsnä ja **kunnioita** toisia sekä luottamuksen ilmapiiriä.

Etsi ja kokoa.

Kuva: Pixabay

Kiitos! – Heli, Sanna & Leena

heli.h.tyrvainen@jyu.fi; sanna.uotinen@jyu.fi; leena.valkonen@jyu.fi

Valokuva: Unsplash

Lähteitä:

- Tyrväinen, H., Uotinen, S. & Valkonen, L. 2021b. Kuunnella ja tulla kuulluksi kirjoitetussa verkkokeskustelussa. Ruusupuiston kärkiuutiset 1. <https://peda.net/jyu/ruusupuisto/uutisarkisto/1-2021/1>
- Tyrväinen, H., Uotinen, S. & Valkonen, L. 2021a. Instructor presence in a virtual classroom. Open Education Studies 3 (1), 132–146. DOI: 10.1515/edu-2020-0146.
- Uotinen, S., Tyrväinen, H. & Valkonen, L. 2016. Opiskelijan ja opettajan vuorovaikutus korkeakoulujen verkko-opetuksessa. Kasvatus 47 (5), 434–446.
- Valkonen, L., Tyrväinen, H. & Uotinen, S. 2020. Luottamuksen rakentuminen verkko-opiskelussa. Kasvatus 51 (1), 21–37.